

ԱՐՑԱԽԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
ԱՐՑԱԽԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Հաստատված է՝
ԱրՊՀ գիտական խորհրդում
Արձանագրություն _____
« ____ » _____ 20__թ.

Վավերացնում եմ՝
Ռեկտոր _____
Ս.Ս.Հ.
_____Ստորագրություն
« ____ » _____ 20__թ.

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅՈՒՆ 011401.00.6

Կրթական ծրագիր՝ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ 011401.03.06

Որակավորում՝ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺՈՒԹՅԱՆ ԲԱԿԱԼԱՎՐ

Ստեփանակերտ - 2019

1. Կրթական ծրագրի ընդհանուր բնութագիրը

1. «Աշխարհագրություն» (011401.03.06) մասնագիտության կրթական ծրագիրը հաստատված է Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետության կրթության, գիտության և սպորտի նախարարության 2015թ. դեկտեմբերի 18-ի N 277-Ս հրամանով՝ *ԼՂՀ բարձրագույն մասնագիտական կրթության մասնագիտությունների կրթական ծրագրերը հաստատելու մասին*/ Հավելված 1 /Ցանկ ԼՂՀ բարձրագույն մասնագիտական կրթության (բակալավր ու անընդհատ և ինտեգրացված) մասնագիտությունների կրթական ծրագրերի:
2. Որակավորման աստիճանը՝ *Մանկավարժության բակալավր, աշխարհագրության ուսուցիչ*՝ 011401.03.06 *մասնագիտությամբ*
3. Ուսումնառության տևողությունը՝ *4 տարի / 8 կիսամյակ/*
4. Ուսումնառության ձևը՝ *առկա*
5. Կրեդիտ՝ *240 ԵԿՓՀ (տարեկան 60 ԵԿՓՀ հաշվարկով)*
6. Ընդունելության նվազագույն պահանջ՝ միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր կրթություն կամ միջին մասնագիտական կրթություն
7. Ավարտական աշխատանք՝ 20 կրեդիտ
8. Փորձուսուցում՝ 10 կրեդիտ
9. Կրթական ծրագրի պատասխանատու ամբիոն՝
Աշխարհագրության ամբիոն
10. Ծրագրի բնութագիրը:
Աշխարհագրություն մասնագիտության բակալավրիատի կրթական ծրագիրը (այսուհետ՝ ՄԿԾ) մշակվել է ԱՀ կրթության որակավորումների ազգային շրջանակի բակալավրի որակավորման պետական կրթական չափորոշիչի համաձայն և ըստ այդմ՝ ԱրՊՀ առաքելությամբ սահմանված պահանջներին համապատասխան.
հիմքեր՝
  1. *Լեոնային Ղարաբաղի Հանրապետության որակավորումների ազգային շրջանակը հաստատելու մասին ԼՂՀ Կառավարության որոշում N 944-Ն, 27 դեկտեմբերի, 2012թ.*
  2. *ԱրՊՀ Ռազմավարական ծրագիր 2019-2023, ԱրՊՀ խորհրդի՝ 2019թ. մարտի 5-ի, N3 նիստի որոշում*
11. Փորձուսուցման տեսակները և վայրը: Ուսումնառության ընթացքում ուսանողները մասնակցում են ուսումնա- դաշտային (4 կրեդիտ), ուսումնական (2 կրեդիտ), մանկավարժական-կիրառական (4 կրեդիտ), մանկավարժական-ամփոփիչ (4 կրեդիտ)

փորձուսուցումների: Իրենց փորձուսուցումն անց են կացնում ԱՀ տարածքի տարբեր մասերում՝ դիտարկելով այս կամ այն աշխարհագրական երևույթը կամ օբյեկտը (ոելիեֆի ձև, գետ, ջրամբար, հանքավայր, գործարան և այլն), տարբեր գերատեսչություններում (բնապահպանական, զբոսաշրջային, վիճակագրական, սոցիալական հարցերի և այլն), ՀՀ Սեյսմիկ պաշտպանության Արևելյան ծառայությունում, Ստեփանակերտի օդերևութաբանական կայանում, Եդ. Չարենցի անվան հ. 7 հիմնական դպրոցում:

12. Աշխատանքային հնարավորությունը: Ելնելով աշխատաշուկայի առկա պահանջներից և մասնագիտության ունիվերսալ բնույթից, շրջանավարտների համար պոտենցիալ գործատուներ են համարվում.

- Կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարությունը, մասնավորապես՝ հանրակրթական դպրոցներում աշխատելու համար:
- ԱՀ տարածքային կառավարման և արտադրական ենթկառուցվածքների նախարարությունը
- Բնապահպանության և բնական ռեսուրսների նախարարությունը
- Զբոսաշրջության վարչությունը
- Անշարժ գույքի կադաստրի վարչությունը
- Սեյսմիկ պաշտպանության Արևելյան ծառայությունը
- Օդերևութաբանական կայանները
- Եվ այլն:

Շրջանավարտները նշված տեղերում կարող են աշխատել հետևյալ հաստիքներով.

- Ուսուցիչ
- Տնօրեն, փոխտնօրեն, կազմակերպիչ
- Բաժնի պետ (վարիչ)
- Գլխավոր մասնագետ (երկրաբան, էկոլոգ, երկրաֆիզիկ, օդերևութաբան, սեյսմոլոգ և այլն):

Շրջանավարտները կարող են շարունակել իրենց ուսուցումը մագիստրատուրայում:

13. Գնահատումը:

Գնահատման առանցքը ուսանողակենտրոն մոտեցումն է:

Ուսանողների գիտելիքների գնահատումն իրականացվում է գնահատման 4 ձևերով՝ ավանդական ստուգարքի, ավանդական քննության, առանց եզրափակիչ գնահատմամբ ստուգման, եզրափակիչ գնահատմամբ քննության միջոցով: Յուրաքանչյուր

գնահատման ձևի բաղադրիչները, գնահատման մեթոդաբանությունը հստակորեն սահմանված են¹, գնահատման չափանիշների թափանցիկությունն ապահովված է. առկա է ձևավորող (քայլերով հաշվարկված) և ընդհանրացնող գնահատման հավասարակշռություն: Գիտելիքի և հմտությունների գնահատման համարժեքությունն ապահովվում է դասավանդման և ուսումնառության մեթոդների համապատասխանությամբ, լսարանային աշխատանքի և ինքնուրույն աշխատանքների փոխկապակցված գնահատմամբ:

Կրթական ծրագրի վերջնարդյունքների ձեռքբերման հավաստիությունը ապահովվում է՝ ըստ դասավանդման, ուսումնառության և գնահատման մեթոդների համապատասխանության (տե՛ս **Հավելված 3**):

14. Ռեսուրսային ապահովվածությունը: *Ներկայացնել կրթական ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ ռեսուրսներով (դասախոսական, ուսումնամեթոդական, ենթակառուցվածքային) ապահովվածության վերաբերյալ տվյալներ և հիմնավորումներ:*

Ներկայացված կրթական ծրագիրն իրականացնելու համար ԱրՊՀ բնագիտական ֆակուլտետի «Աշխարհագրություն» մասնագիտությունը սպասարկող աշխարհագրության ամբիոնն ունի գիտամեթոդական անհրաժեշտ որակներ ունեցող պրոֆեսորադասախոսական կազմ՝ *աշխարհագրական գիտությունների 2 թեկնածու (դոցենտներ), 5 դասախոս, որոնք թեև առայժմ գիտական աստիճան չունեն, բայց աշխատում են այդ ուղղությամբ: Պարբերաբար հրավիրվում են նաև ժամավարձային հիմունքներով աշխատող, բարձր որակավորում ունեցող տարբեր մասնագետներ:*

Ամբիոնն ունի տեղեկատվական որակական և քանակական ռեսուրսների բավարար ներուժ, նյութատեխնիկական բազա: Դասախոսական կազմի տվյալների բազան՝ նրանց գիտական աստիճանների, կոչումների և որակավորումների վերաբերյալ, տեղեկատվական ռեսուրսների որակի և քանակի, նյութատեխնիկական բազայի տվյալները ներկայացված են (**Հավելված 4**):

- 1. Կրթության հետագա հնարավորությունները:** Սույն կրթական ծրագրի շրջանավարտներն իրենց կրթության հետագա հնարավորությունները կարող են իրացնել մագիստրոսական ծրագրում, իսկ հետագայում՝ ասպիրանտուրայում՝ ըստ ԱՀ ՈԱՇ-ի համապատասխան մակարդակների:

---

¹ Տե՛ս «Կրեդիտային համակարգով առկա ուսուցմամբ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման կարգ», ԱրՊՀ գիտական խորհրդի 2014թ. հունիսի 19-ի N27-Լ որոշման հավելված, հոդված 6:

2. Մասնագիտության նկարագրի ձևակերպումը

Աշխարհագրություն մասնագիտությամբ շրջանավարտը մասնագիտական գիտելիքներով և հմտություններով մրցունակ, լայն աշխարհայացքով, համամարդկային արժեքները ճանաչող, ազգայինն առաջնահերթորեն կարևորող, արհեստավարժ ուսուցիչն է՝ աշխարհագետի հմտություններով: Նրա գործունեությունն առաջնայնորեն առնչվում է հանրակրթական դպրոցներում **աշխարհագրության** դասավանդման, հայրենիքի հանդեպ սիրո և հոգատարության դաստիարակման, էկոլոգիական խնդիրները կարևորելու, բնական միջավայրի պահպանության անհրաժեշտությունը ճանաչել տալու խնդիրներին: Մասնագիտության շրջանավարտը իր գիտելիքները կարող է իրացնել նաև բոլոր այն պետական ու մասնավոր կառույցներում, որտեղ պահանջվում են ֆիզաշխարհագրական և տնտեսաշխարհագրական գիտելիքներ ու հմտություններ:

Մասնագիտական գործունեության օբյեկտներ են նախ՝ սովորողների ուսուցմանը, դաստիարակությանը և անձի ձևավորմանն ուղղված մանկավարժական գործընթացները:

Մասնագիտական գործունեության տեսակներն են՝ կրթադաստիարակչական, ուսումնամեթոդական, սոցիալ-մանկավարժական, բնապահպանական-հայրենագիտական, կազմակերպչական:

Ծրագրի ավարտին շրջանավարտին տրվում է *մանկավարժության բակալավրի որակավորում՝ «Աշխարհագրություն» մասնագիտությամբ:*

«Աշխարհագրություն» մասնագիտությամբ մանկավարժության բակալավրի պատրաստումն ապահովող հիմնական կրթական ծրագրի մշակման համար անհրաժեշտ նորմատիվ փաստաթղթերն են՝

- «Կրթության մասին» ԼՂՀ օրենքը,
- «Բարձրագույն և հետբուհական մասնագիտական կրթության մասին» ԼՂՀ օրենքը,
- «ԼՂՀ բարձրագույն կրթության համակարգում կրեդիտային համակարգի ներդրման մասին» ԼՂՀ Կառավարության 2008թ. մայիսի 6-ի N 338 որոշումը,
- «ԼՂՀ-ում կրթական ծրագրի իրականացման լիցենզավորման կարգերը, լիցենզիայի ձևերը հաստատելու և Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության Կառավարության 2001թ. մարտի 6-ի N 52 որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» ԼՂՀ Կառավարության 2011թ. հունիսի 21-ի N 410-Ն որոշումը,
- «ԼՂՀ կրթության որակավորումների շնորհման կարգը հաստատելու մասին» ԼՂՀ Կառավարության 2013թ. ապրիլի 25-ի N944-Ն որոշումը,

- Նախկինում շնորհված որակավորումների համապատասխանեցման կարգը հաստատելու մասին» ԼՂՀ Կառավարության 2013թ. սեպտեմբերի 25-ի N 656-Ն որոշումը,
- ԼՂՀ կրթության, գիտության և սպորտի նախարարի 2015 թվականի դեկտեմբերի 18-ի N277/Մ հրամանը,
- «ԱՀ մասնագիտական կրթության հավատարմագրման չափանիշները հաստատելու մասին» ԱՀ Կառավարության 2017թ. դեկտեմբերի 5-ի N235-Ն որոշումը,
- ԱրՊՀ կանոնադրությունը,
- «Կրեդիտային համակարգով առկա ուսուցմամբ ուսումնական գործընթացի կազմակերպման կարգ»/ԱրՊՀ գիտական խորհրդի 2014թ. հունիսի 19-ի N27-Լ որոշումը,
- «Արցախի պետական համալսարան ՊՈԱԿ-ի կրթական ծրագրերի ընթացիկ մշտադիտարկման և վերանայման ընթացակարգը հաստատելու մասին» 2014թ. հոկտեմբերի 7-ի N45-Լ որոշումը,
- ԱրՊՀ զարգացման ռազմավարական ծրագիրը (2019-2023թթ.)
- «ԱրՊՀ բակալավրի կրթական կառուցվածքի և բովանդակության ծրագրի կարգը հաստատելու մասին» ԱրՊՀ գիտական խորհրդի 2019 թվականի հունիսի 28-ի N6-Լ որոշումը.
- «Մասնագիտության կրթական ծրագրի» ձևաչափը լրացնելու մեթոդական ցուցումները հաստատելու մասին ԱրՊՀ գիտական խորհրդի 2019 թվականի հունիսի 28-ի N5-Լ որոշումը.
- «Աշխարհագրություն» մասնագիտության ուսումնական պլանը (2019-2023թթ.).
- «Աշխարհագրություն» մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված դասընթացների առարկայական մասնագրերը:

6. Ծրագրի նպատակները և խնդիրները

Կրթական ծրագրի նպատակն է.

1. Ուսանողներին տալ բնական և հասարակական աշխարհագրական, քարտեզագրական համապատասխան գիտելիքներ՝ կարևորելով մանկավարժական մոտեցումը՝ հետագա մասնագիտական գործունեությանը համապատասխան:
2. Օժտել նրանց դաշտային հետազոտություններ կատարելու, փաստական նյութը տեսական հիմքերի վրա դնելու, քարտեզագրական աշխատանքներ կատարելու և դրանց արդյունքները գրագետ ներկայացնելու կարողություններով:
3. Խթանել ուսանողների ստեղծագործական մտածողությունը, զարգացնել արդի գիտության առջև առկա մարտահրավերներին համապատասխան գործելու կարողություններ:
4. Խրախուսել ինքնուրույն աշխատանք կատարելու պատրաստակամությունը, մասնագիտական կարգապահությունը, հայրենագիտական և գեոէկոլոգիական մշակույթի յուրացումը:

Կրթական ծրագրով սահմանված են կրթական արդյունքները, որոնց ձեռքբերումը կապահովի ծրագրի նպատակայնության իրացումը.

Ա. Մասնագիտական գիտելիք և իմացություն (նշվում է՝ Մ)

Մ1. Ճշգրիտ և պարզ կերպով նկարագրելու աշխարհագրական թաղանթի ոլորտային կառուցվածքը, դրանում ընթացող աշխարհագրական գործընթացները, դրանց փոխկապվածությունը:

Մ2. Բացատրելու տեղագրության և քարտեզագրության տեսական և գործնական հիմնարար մեթոդները, արդի զարգացման միտումները:

Մ3. Մեկնաբանելու բնաաշխարհագրական և հասարակական աշխարհագրական երևույթներն ու պրեցեսները համամոլորակային, տարածաշրջանային և տեղական մակարդակներով՝ պարզաբանելով դրանց յուրահատկությունները, պատճառահետևանքային կապերը:

Մ4. Վերլուծելու ինչպես համաաշխարհային, այնպես էլ ՀՀ և ԱՀ տնտեսության ճյուղային և տարածական կառուցվածքի աշխարհագրական առանձնահատկությունները, աշխատանքային ռեսուրսների տեղաբաշխման օրինաչափությունները:

Մ5. Նկարագրելու ծրագրավորման կամ ծրագրային ապահովման լեզուները՝ Աշխարհագրական տեղեկատվական համակարգեր (ԱՏՀ), աերոտիեզերական ուսումնասիրման մեթոդները:

Մ6. Հիմնավորելու համամոլորակային և առկա տարածաշրջանային հիմնախնդիրների աշխարհագրական ասպեկտները, դրանց էությունը, լուծման ուղիները:

Մ7. Կիրառելու մաթեմատիկական և վիճակագրական մեթոդների ընձեռած հնարավորությունները գիտական հետազոտություններում և մանկավարժական գործունեության մեջ:

Բ.Գործնական մասնագիտական կարողություններ

Մ8. Ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական և մանկավարժական գործունեություն՝ հաշվի առնելով միջնակարգ կրթության առանձնահատկությունները, տարբեր տարիքի երեխաների կրթության շարունակական իրագործման անհրաժեշտությունը, ներառական կրթության արժեքները և համոզմունքները:

Մ9. Օգտագործելու միջնակարգ դպրոցի սովորողների աշխարհագրության դասավանդման տեխնոլոգիաներն և տեսական հիմունքները:

Մ10. Փաստերից՝ դեպի ընդհանրացում և ընդհանրացումներից՝ դեպի փաստեր վերլուծություն կատարելու:

Մ11. Կիրառելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները աշխարհագրական հետազոտություններ կատարելու, բնական և հասարակական աշխարհագրական երևույթների բազմաֆունկցիոնալ կապեր կառուցելու և աշխարհագրական բազմաշերտ քարտեզներ կազմելու համար:

Մ12. Կատարելու դաշտային հետազոտություններ՝ օգտագործելով տեսական և կիրառական աշխարհագրության, քարտեզագրության գիտելիքները:

Մ13. Օգտագործելու ուսուցման, դաստիարակության և զարգացման տարբեր տեսությունները, ինչպես նաև կրթական ծրագրերը ուսուցման տարբեր մակարդակներում սովորողների համար:

Մ14. Կրելու խմբային աշխատանք ղեկավարելու պատասխանատվություն՝ կատարելով անհատական աշխատանքի գնահատում և եզրահանգում:

Գ.Ընդհանրական փոխանցելի կարողություններ (նշվում է՝ Ը)

Ը1. Օգտագործելու սոցիալական, հումանիտար և տնտեսագիտական գիտությունների հիմնական դրույթները և մեթոդները սոցիալական և մասնագիտական խնդիրները լուծելու համար:

Ը2. Հետևողականորեն և կիրթ ձևով ձևակերպելու և արտահայտելու իր մտքերը մայրենի լեզվով՝ տիրապետելով հայերենի գրավոր և բանավոր խոսքին, ինչպես նաև՝ գիտական բառապաշարի:

Ը3. Օգտագործելու օտար լեզվի իմացությունը հրապարակախոսության, հաղորդակցման և մասնագիտական հատուկ տեքստերը հասկանալու համար:

Ը4. Արժևորելու առողջ ապրելակերպի կարևորությունը, որն անհրաժեշտ է հիգիենայի, առողջության պահպանման և հնարավոր արտաքին բացասական ազդեցությունից պաշտպանվելու համար, ինչպես նաև՝ մշակութային և կրոնական արժեքների դերը:

Ը5. Տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (համացանցային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ ու հաշվետվություններ և այլն) տեղեկատվություն հավաքագրելու, պահպանելու, ուսումնասիրելու, մշակելու, վերլուծելու և դրանք հրապարակային ներկայացնելու:

Ը6. Օգտագործելու մասնագիտական գործունեության մեջ ուսուցչի, երեխայի և հաշմանդամի իրավունքների մասին հիմնական միջազգային և տեղական փաստաթղթերը:

Կրթական ծրագրի խնդիրներն են՝

Կրթական ծրագրով սահմանված արդյունքների իրացումը միտված է լուծելու մասնագիտական հետևյալ խնդիրները.

Խնդիր 1. ապահովել ապագա աշխարհագրության ուսուցչի որակյալ մասնագիտական պատրաստումը՝ հասարակության սոցիալական պահանջարկին և կրթության միջազգային չափանիշներին համապատասխան,

Խնդիր 2. ուսանողներին տրամադրել խոր և համակողմանի գիտելիքներ աշխարհագրական թաղանթի ոլորտների և դրանցում ընթացող ֆիզաշխարհագրական ու հասարակական գործընթացների վերաբերյալ:

Խնդիր 3. Ձարգացնել և՛ ընդհանուր գիտական, և՛ հատուկ գիտելիքներ, կարողություններ ու հմտությունները,

Խնդիր 4. Ապահովել ֆիզիկական, հոգևոր և ինտելեկտուալ ինքնազարգացման եղանակների յուրացումը, հոգեբանական գրագիտության, մտածելակերպի և վարքի մշակույթի եղանակների ձևավորումը:

(ՄԿԾ-ի կրթական խնդիրների հարաբերությունը ծրագրի նպատակներին տե՛ս Հավելված 2 /2.1):

7. Փորձուսուցման կազմակերպումը

Ուսումնառության ընթացքում՝ 2-րդ, 4-րդ, 7-րդ և 8-րդ կիսամյակներում կազմակերպվում է փորձուսուցում. 2-րդ և 4-րդ կիսամյակներում՝ երկուական շաբաթ տևողությամբ (ուսումնա-դաշտային), 7-րդ կիսամյակում՝ երկշաբաթյա (ուսումնական-ճանաչողական), 8-րդ կիսամյակում՝ 8 շաբաթյա(1-ին փուլը՝ արտադրական. կիրառական -վերլուծական, 2-րդ փուլը՝ ամփոփիչ-գնահատող):

2-րդ և 4-րդ կիսամյակների ուսումնադաշտային փորձուսուցումը կազմակերպվում է համապատասխան կիսամյակների ավարտին՝ նպատակ ունենալով հիմնական դասընթացների լսարանային-տեսական նյութն ամրապնդելու գործնական հմտություններով ու կարողություններով: Մասնագիտության առանձնահատկություններից ելնելով փորձուսուցումը կազմակերպվում է.

- Բնության մեջ՝ նպատակ ունենալով դիտարկել աշխարհագրական թաղանթի առանձին բաղադրիչներ ու երևույթներ, կատարելով չափագրական աշխատանքներ և այլն (Երկրագիտություն, Երկրաբանություն, Տեղագրություն, Գեոմորֆոլոգիա, Զրաբանություն, Կենսաաշխարհագրություն դասընթացներից):
- Տարբեր գործարաններում, գերատեսչություններում՝ նպատակ ունենալով ծանոթանալ արտադրական գործընթացի տեխնոլոգիական առանձնահատկություններին, գործունեության բնույթին, մասնագիտական սարքավորումների աշխատանքի մեխանիզմին և այլն (Արտադրության տեխնոլոգիական հիմունքներ, Աշխարհագրության հետազոտման մեթոդներ, Օդերևութաբանություն և կլիմայագիտություն դասընթացներից):

Փորձուսուցումն անցկացվում է անմիջական ղեկավարի առաջնորդությամբ: Ուսանողները պետք է ակտիվորեն մասնակցեն դաշտային հետազոտական աշխատանքներին, դրանց արդյունքները մշակեն (ղեկավարի ցուցումներով) և ներկայացնեն օրագիր-հաշվետվությունների տեսքով:

Նման եղանակով փորձուսուցման կազմակերպման արդյունավետությունն ակնհայտ է այն առումով, որ ուսանողների մոտ ձևավորում է նաև հետևյալ արժանիքներն ու հմտությունները.

- Կոլեկտիվիզմի գաղափար
- Հայրենասիրություն (հայրենաճանաչողության շնորհիվ)
- Էկոլոգիական գրագիտություն (մշակույթ)

- Էքսկուրսիաներ կազմակերպելու հստություն (ինչն անհրաժեշտ կլինի հետագա մանկավարժական գործունեության ընթացքում)
- Ընկերասիրություն
- Ինքնուրույն աշխատանք կատարելու կարողություն և այլն:

Մանկավարժական՝ մասնագիտական փորձուսուցման առաջին հիմնական շրջափուլը սկսվում է 7-րդ կիսամյակից՝ «Ուսումնաճանաչողական կամ հոգեբանամանկավարժական պրակտիկա» խորագրով:

Փորձուսուցման նպատակը հիմնականում ուսումնաճանաչողական է և կրում է հոգեբանամանկավարժական բնույթ:

Այս փորձուսուցման ընթացքում ուսանողը պետք է՝

- կազմի փորձուսուցման հանձնարարությունների անհատական օրացուցային պլան,
- մտապահի և գրանցի փորձուսուցման ընթացքում իր կողմից դիտարկված փաստերը,
- ծանոթանա ուսումնական հաստատությանը, դրա կառուցվածքին, գործունեության պայմաններին, և համապատասխանությանը ներառական կրթության պահանջներին, գործառույթներին, աշխատանքի ռեժիմին, ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների և միջոցառումների համալիր և հեռանկարային ծրագրերին, տարբեր ստորաբաժանումների գործառույթներին ու աշխատանքային ծրագրերին, պլաններին, ուսուցման գործընթացի կազմակերպման սկզբունքներին, ուսումնամեթոդական աշխատանքների իրականացման ընթացակարգերին, դպրոցի փաստաթղթավարման և մատենավարության հիմունքներին,
- իրականացնի մանկավարժական գործընթացների տարբեր տեսակների, մանկավարժների և աշակերտների գործունեության, աշակերտների անատոմիական և ֆիզիոլոգիական փոփոխությունների, հոգեկան և մտավոր զարգացման գործընթացների, վարքի, դասարանի և դպրոցի հոգեբանական մթնոլորտների, ուսուցման գործընթացի պայմանների դիտումներ,
- իրականացնի առանձին աշակերտների անձի, դասարանների հոգեբանական մթնոլորտի շուրջ հոգեբանամանկավարժական տվյալների նախնական հավաքագրում,
- ծրագրի և իրականացնի աշակերտների հետ նպատակաուղղված մանկավարժական հաղորդակցում,
- ճանաչի, վեր հանի և մեկնաբանի հոգեբանամանկավարժական տեղեկությունները,
- ուսումնասիրությունների արդյունքներով կազմի առանձին աշակերտների անձի, դասարանների հոգեբանական մթնոլորտի հոգեբանամանկավարժական բնութագրեր,

- իրականացնի դասավանդման և դաստիարակչական գործընթացների կազմակերպման օրինաչափությունների և առանձնահատկությունների, աշակերտների ճանաչողական հետաքրքրությունների զարգացման և դրդապատճառների շուրջ հոգեբանամանկավարժական տվյալների հավաքագրում,
- համագործակցի դասղեկի, ֆիզղեկի և ռազմագիտության գծով պատասխանատուի առարկայական ուսուցչների հետ արտադպրոցական, արտադասարանական միջոցառումների և էքսկուրսիաների կազմակերպման ու անցկացման ժամանակ,
- վարի փորձուսուցման ուսանողական թղթապանակ, կատարի ընդհանրացումներ պրակտիկայի այս փուլի համար և ձևակերպի արդյունքները,
- ներկայացնի հաշվետվություն՝ կցելով մեկ աշակերտի, դասարանի հոգեբանական մթնոլորտի հոգեբանամանկավարժական բնութագրեր՝ որակապես արժևորված հոգեբան-մանկավարժի, իր կողմից իրականացված արտադասարանական կամ արտադպրոցական աշխատանքի պլան՝ որակապես արժևորված պրակտիկայի խմբի ղեկավար-մեթոդիստի կողմից:

Երկրորդ և երրորդ փուլերը միմյանց հաջորդող են.

Մանկավարժական փորձի (կիրառական-վերլուծական) պրակտիկա, որը նախատեսված է դպրոցի ուսումնադաստիարակչական, արտադասարանական աշխատանքներին, տարբեր կրթական ծառայությունների իրականացմանը, ինչպես նաև դպրոցավարության գործընթացներին և ուսուցչի աշխատանքների պլանավորմանը, ուսուցման գործընթացի նախագծմանը և նախապատրաստման աշխատանքներին ծանոթացնելու և մասնակցություն ցուցաբերելու համար: Այս պրակտիկայի ընթացքում ուսանողը պետք է՝

- իրականացնի աշակերտական կոլեկտիվների կառավարման գործառույթ դասղեկի գործունեության շրջանակում, մասնակցի դասղեկի կողմից ծնողների հետ տարվող աշխատանքներին, ծնողական ժողովներին,
- իրականացնի ուսումնադաստիարակչական համալիր աշխատանքային պլանի, տնօրենի, տնօրենի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների գծով տեղակալի, դասղեկի աշխատանքային պլանների վերլուծություն,
- կատարի դասալուսմեր պրակտիկայի խմբի հետ, մասնակցի դասերի վերլուծություններին, քննարկումներին, դրանց վերաբերյալ ներկայացնի վերլուծությունների համառոտ նկարագրեր,
- ծանոթանա առարկայական մեթոդական միավորման աշխատանքներին, աշխատանքների պլանավորմանը, փաստաթղթավարությանը,
- մասնակցի դպրոցի ուսուցչի կամ մեթոդիստի կողմից անցկացվող ուսուցողական-ցուցադրական դասերին, մասնակցի վերլուծություններին,
- անցկացնի փորձնական դասեր,

- իրականացնի դասարանի ղեկավարի գործառույթներ,
- անցկացնի արտադասարանական կամ արտադպրոցական պարապմունք կամ միջոցառում, էքսկուրսիա,
- շարունակի թղթապանակի վարումը, համալրի փորձուսուցման ուսանողական թղթապանակը այլ փաստաթղթերով, ձևակերպի արդյունքները և կատարի ընդհանրացումներ փորձուսուցման այս փուլի արդյունքների հիման վրա և գրի ամփոփում,
- ներկայացնի հաշվետվություն՝ կցելով դասերի պլանավորումները, դրանց վերլուծությունները՝ որակապես արժևորված մանկավարժի և մեթոդիստի կողմից, իր կողմից իրականացված արտադասարանական կամ արտադպրոցական աշխատանքի պլան՝ որակապես արժևորված պրակտիկայի խմբի ղեկավար-մեթոդիստի կողմից:

Ամփոփիչ-գնահատող պրակտիկա. այս փորձուսուցման ընթացքում նախատեսվում է ուսանողների ներգրավում ակտիվ դասավանդման գործընթացի մեջ, այսինքն՝ աշխատանք ուսուցչի պաշտոնում:

Այս փորձուսուցման ընթացքում ուսանողը պետք է՝

- իրականացնի դպրոցի տնօրենի, տնօրենի՝ ուսումնական աշխատանքների գծով տեղակալի գործառույթների, դպրոցի փաստաթղթավարության ուսումնասիրություն և գնահատում,
- իրականացնի ակտիվ մանկավարժական գործունեություն ուսուցչի պաշտոնում, միաժամանակ իրականացնի դասղեկի գործառույթներ,
- դասավանդի առնվազն երկու դասարանում,
- մասնակցի մյուս ուսանողների կողմից անցկացվող դասերին և դրանց քննարկումներին,
- շարունակի թղթապանակի վարումը, այն համալրի իր վերլուծություններով ու ընդհանրացումներով, կատարի ընդհանրացումներ պրակտիկայի այս փուլի և պրակտիկայի ամբողջ գործընթացի վերաբերյալ և ձևակերպի արդյունքները,
- ներկայացնի հաշվետվություն՝ կցելով դասերի պլանավորումները, դրանց վերլուծություններն ու գնահատումները,
- պաշտպանի ներկայացված հաշվետվությունը (փորձուսուցման առարկայական նկարագրի նմուշ օրինակն ու աշխատանքային պլան- ժամանակացույցը կցվում են/ **Հավելված 7**):

8.Ծրագրի կրթական վերջնարդյունքները
Մասնագիտության կրթական ծրագրի վերջնարդյունքները

	Ընդհանրական		Մասնագիտական
Ը 1	Օգտագործելու սոցիալական, հումանիտար և տնտեսագիտական գիտությունների հիմնական դրույթները և մեթոդները սոցիալական և մասնագիտական խնդիրները լուծելու համար:	Մ 1	Ճշգրիտ և պարզ կերպով նկարագրելու աշխարհագրական թաղանթի ոլորտային կառուցվածքը, դրանում ընթացող աշխարհագրական գործընթացները, դրանց փոխկապվածությունը:
Ը 2	Հետևողականորեն և կիրթ ձևով ձևակերպելու և արտահայտելու իր մտքերը մայրենի լեզվով՝ տիրապետելով հայերենի գրավոր և բանավոր խոսքին, ինչպես նաև՝ գիտական բառապաշարի:	Մ 2	Բացատրելու տեղագրության և քարտեզագրության տեսական և գործնական հիմնարար մեթոդները, արդի զարգացման միտումները:
Ը 3	Օգտագործելու օտար լեզվի իմացությունը հրապարակախոսության, հաղորդակցման և մասնագիտական հատուկ տեքստերը հասկանալու համար:	Մ 3	Մեկնաբանելու բնաաշխարհագրական և հասարակական աշխարհագրական երևույթներն ու պրեցեսները համամոլորակային, տարածաշրջանային և տեղական մակարդակներով՝ պարզաբանելով դրանց յուրահատկությունները, պատճառահետևանքային կապերը:
Ը 4	Արժևորելու առողջ ապրելակերպի կարևորությունը, որն անհրաժեշտ է հիգիենայի, առողջության պահպանման և հնարավոր արտաքին բացասական ազդեցությունից պաշտպանվելու համար, ինչպես նաև՝ մշակութային և կրոնական արժեքների դերը:	Մ 4	Վերլուծելու ինչպես համաշխարհային, այնպես էլ ՀՀ և ԱՀ տնտեսության ճյուղային և տարածական կառուցվածքի աշխարհագրական առանձնահատկությունները, աշխատանքային ռեսուրսների տեղաբաշխման օրինաչափությունները:
Ը 5	Տեղեկատվության տարատեսակ աղբյուրներից (համացանցային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ ու հաշվետվություններ և այլն) տեղեկատվություն հավաքագրելու, պահպանելու, ուսումնասիրելու, մշակելու, վերլուծելու և դրանք հրապարակային ներկայացնելու:	Մ 5	Նկարագրելու ծրագրավորման կամ ծրագրային ապահովման լեզուները՝ Աշխարհագրական տեղեկատվական համակարգեր (ԱՏՀ), աէրոտիեզերական ուսումնասիրման մեթոդները:

Ը 6	Օգտագործելու մասնագիտական գործունեության մեջ ուսուցչի, երեխայի և հաշմանդամի իրավունքների մասին հիմնական միջազգային և տեղական փաստաթղթերը:	Մ 6	Հիմնավորելու համամոլորակային և առկա տարածաշրջանային հիմնախնդիրների աշխարհագրական ասպեկտները, դրանց էությունը, լուծման ուղիները:
		Մ 7	Կիրառելու մաթեմատիկական և վիճակագրական մեթոդների ընձեռած հնարավորությունները գիտական հետազոտություններում և մանկավարժական գործունեության մեջ:
		Մ 8	Ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական և մանկավարժական գործունեություն՝ հաշվի առնելով միջնակարգ կրթության առանձնահատկությունները, տարբեր տարիքի երեխաների կրթության շարունակական իրագործման անհրաժեշտությունը, ներառական կրթության արժեքները և համոզմունքները:
		Մ 9	Օգտագործելու միջնակարգ դպրոցի սովորողների աշխարհագրության դասավանդման տեխնոլոգիաներն և տեսական հիմունքները:
		Մ 10	Փաստերից՝ դեպի ընդհանրացում և ընդհանրացումներից՝ դեպի փաստեր վերլուծություն կատարելու:
		Մ11	Կիրառելու ժամանակակից տեղեկատվական տեխնոլոգիաները աշխարհագրական հետազոտություններ կատարելու, բնական և հասարակական աշխարհագրական երևույթների բազմաֆունկցիոնալ կապեր կառուցելու և աշխարհագրական բազմաշերտ քարտեզներ կազմելու համար:
		Մ 12	Կատարելու դաշտային հետազոտություններ՝ օգտագործելով տեսական և կիրառական աշխարհագրության, քարտեզագրության գիտելիքները:
		Մ 13	Օգտագործելու ուսուցման, դաստիարակության և զարգացման տարբեր տեսությունները, ինչպես նաև կրթական ծրագրերը ուսուցման տարբեր մակարդակներում սովորողների համար:

		Մ 14	Կրելու խմբային աշխատանք դեկավարելու պատասխանատվություն՝ կատարելով անհատական աշխատանքի գնահատում և եզրահանգում:
		Մ 15	Ծավալելու ինքնուրույն մասնագիտական և մանկավարժական գործունեություն՝ հաշվի առնելով միջնակարգ կրթության առանձնահատկությունները, տարբեր տարիքի երեխաների կրթության շարունակական իրագործման անհրաժեշտությունը, ներառական կրթության արժեքները և համոզմունքները:
		Մ 16	Օգտագործելու միջնակարգ դպրոցի սովորողների աշխարհագրության դասավանդման տեխնոլոգիաներն և տեսական հիմունքները:

Կրթական ծրագրի վերջնարդյունքների քարտեզ

Ուսումնական մոդուլի անվանումը	Մոդուլի թվանիշը	Մասնագիտական														Ընդհանրական փոխանցելի					
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	1	2	3	4	5	6
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ – 1	0516/B90										✓						✓			✓	
Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ – 2	0516/B91										✓						✓			✓	
Հայոց պատմության հիմնահարցեր – 1	0309/B01						✓				✓					✓				✓	
Հայոց պատմության հիմնահարցեր - 2	0309/B02						✓				✓					✓				✓	
Օտար լեզու -1	0518/B74																	✓		✓	
Օտար լեզու -2	0518/B75																	✓		✓	
Ռուսաց լեզու 1	0517/B46																	✓		✓	
Ռուսաց լեզու 2	0517/B47																	✓		✓	
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	0103/ B44					✓		✓					✓							✓	
Արտակարգ իրավիճակներ և քաղաքացիական պաշտպանության հիմունքներ	0414/B50															✓			✓		
Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	0105/B38						✓				✓								✓		
Փիլիսոփայության հիմունքներ	0310/B10										✓					✓			✓		
Ֆիզդաստիարակություն	0414/B11															✓			✓		
Տնտեսագիտության հիմունքներ	0208/B51										✓					✓			✓		

Իրավունքի հիմունքներ	0311/B07										✓					✓					✓
Քաղաքագիտության հիմունքներ	0310/B11										✓					✓					✓
Ռազմագիտության հիմունքներ	0414/B35															✓			✓		
Տրամաբանության հիմունքներ	0310/B13										✓					✓				✓	
Կրոնագիտության հիմունքներ	0310/B12										✓					✓			✓		
Բարոյագիտության հիմունքներ	0310/B08										✓					✓			✓		
Մշակութաբանության հիմունքներ	0309/B03										✓					✓			✓		
Ազգագրության հիմունքներ	0309/B26										✓					✓			✓		
Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	0102/B40										✓	✓								✓	
Հոգեբանություն	0413/B152							✓			✓					✓					
Մանկավարժություն 1	0413/B149							✓	✓	✓				✓	✓	✓					✓
Մանկավարժություն 2	0413/B150							✓	✓	✓				✓	✓	✓					✓
Ներառական կրթություն	0413/B148							✓								✓					✓
1-ին բուժօգնություն և երեխաների առողջության պահպանման հիմունքներ	0105/B71							✓											✓		✓
Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտական ոլորտում	0103/B64					✓							✓								✓
Մաթեմատիկա	0101/B65							✓			✓									✓	
Երկրագիտություն 1	0106/B02	✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓		✓		
Երկրագիտություն 2	0106/ B02	✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓		✓		
Երկրաբանություն 1	0106/ B03	✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓		✓		

Երկրաբանություն 2	0106/ B03	✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓		✓		
Տեղագրություն	0106/ B06	✓	✓	✓	✓							✓	✓			✓				✓	
Հասարակական արտադրության հիմունքներ	0106/ B05	✓					✓		✓		✓		✓							✓	
Հողերի աշխարհագրություն հողագիտության հիմունքներով	0106/ B04	✓		✓				✓					✓				✓				
Տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն	0106/ B01			✓	✓			✓		✓		✓	✓				✓			✓	
Գեոմորֆոլոգիա	0106/ B08	✓	✓	✓	✓	✓		✓				✓			✓		✓			✓	
Օդերևույթաբանություն և կլիմայագիտություն	0106/ B10	✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓		✓	
Ընդհանուր ջրաբանություն	0106/ B11	✓		✓		✓		✓	✓	✓	✓	✓	✓				✓	✓		✓	
Աշխարհագրության հետազոտման մեթոդներ	0106/ B12			✓	✓			✓		✓		✓	✓		✓	✓				✓	✓
Բնակչության աշխարհագրություն ժողովրդագրության հիմունքներով	0106/ B15			✓	✓		✓				✓		✓		✓	✓			✓	✓	
Կենսաաշխարհագրություն	0106/ B13	✓	✓	✓								✓				✓		✓	✓	✓	
Քարտեզագրություն	0106/ B09	✓	✓	✓	✓							✓	✓			✓				✓	
Լանդշաֆտագիտություն	0106/ B14	✓		✓			✓	✓					✓				✓			✓	
Հնեաշխարհագրություն և մայրցամաքների ֆիզիկական աշխարհագրություն	0106/ B18	✓		✓				✓			✓				✓		✓			✓	
Գեոէկոլոգիա	0106/ B20	✓		✓		✓					✓				✓				✓	✓	

Արտասահմանայան երկրների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն 1	0106/ B22			✓	✓					✓	✓	✓					✓			✓
Արտասահմանայան երկրների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն 2	0106/ B23			✓	✓					✓	✓	✓					✓			✓
Հայաստանի ֆիզիկական աշխարհագրություն	0106/ B25	✓						✓		✓	✓						✓			✓
Հայաստանի տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն	0106/ B26			✓	✓						✓			✓					✓	✓
Աշխարհագրության դասավանդման մեթոդիկա 1	0106/ B21	✓						✓	✓					✓	✓					✓
Աշխարհագրության դասավանդման մեթոդիկա 2	0106/ B21	✓						✓	✓					✓	✓					✓
Մայրցամաքների և օվկիանոսների ֆիզիկական աշխարհագրություն	0106/ B19	✓		✓			✓				✓				✓		✓			✓
Բնական աղետներ և պաշտպանության միջոցներ	0106/ B31	✓		✓			✓				✓		✓		✓					✓
Աշխարհագրական կանխատեսման հիմունքներ	0106/ B30	✓					✓	✓	✓		✓					✓				
Աշխարհագրական մտքի զարգացման պատմություն	0106/ B29	✓		✓			✓						✓		✓					✓
Քաղաքական աշխարհագրություն	0106/ B33			✓						✓	✓	✓					✓			✓

Հայաստանի պատմական աշխարհագրություն	0106/ B34				✓						✓			✓	✓		✓		✓		
ՀՀ ջրային ռեսուրսների օգտագործման և պահպանման հիմնահարցեր	0106/ B27	✓					✓			✓		✓			✓		✓				
Աշխարհագրական ռեգիոնալագիտություն	0106/ B51			✓	✓							✓	✓		✓		✓			✓	
Հարավային Կովկասի համալիր ռեգիոնալ աշխարհագրություն	0106/ B54			✓	✓							✓					✓				
Ֆիզիկական աշխարհագրության շրջանացման հիմունքներ և ՀՀ լանդշաֆտներ	0106/B32	✓					✓		✓												✓
ԱՀ տնտեսական աշխարհագրություն	0106/B55			✓	✓							✓								✓	✓
ԱՀ բնակավայրերի և բնակչության աշխարհագրություն	0106/B56			✓	✓							✓								✓	✓
ԱՀ ֆիզիկական աշխարհագրություն	0106/B57	✓						✓		✓	✓						✓			✓	
ԱՀ տարածքի բնական հուշարձաններ	0106/B58	✓		✓								✓	✓				✓			✓	
Լեռնային երկրների կիրառական աշխարհագրություն և ՀՀ բնական և պատմամշակութային հուշարձաններ	0106/B35	✓		✓								✓	✓				✓				✓
Քաղաքակրթությունների աշխարհագրություն	0106/B48			✓			✓					✓					✓			✓	
Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն	0106/B46			✓			✓								✓	✓				✓	

ՀՀ բնօգտագործման և բնապահպանության հիմնախնդիրները	0106/B59			✓	✓						✓				✓				✓	✓		
Հասարակական աշխարհագրության ներածություն	0106/B32	✓		✓	✓			✓			✓				✓	✓					✓	
Բժշկական աշխարհագրություն	0106/B47	✓		✓			✓				✓									✓		
Կրթական հայրենագիտություն և տուրիզմ	0106/B32				✓		✓					✓	✓		✓							
Տուրիզմի հմտություններ	0106/B32						✓						✓		✓				✓	✓		
Կուրսային աշխատանք 1/մասնագիտություն/	0106/B106						✓				✓	✓									✓	
Կուրսային աշխատանք 2/դասավանդման մեթոդիկա/	0106/B107						✓				✓	✓									✓	
Փորձուսուցում ուսումնա- դաշտային													✓		✓						✓	
Փորձուսուցում ուսումնա- դաշտային													✓		✓						✓	
Փորձուսուցում ուսումնական								✓	✓					✓	✓							✓
Փորձուսուցում մանկավարժական (կիրառական)								✓	✓					✓	✓							✓
Փորձուսուցում մանկավարժական (ամփոփիչ)								✓	✓					✓	✓							✓
Ամփոփիչ ատեստավորում																						

Կրթական ծրագրի վերջնարդյունքները (Դասընթացի մասնագրի համապատասխան)

Դասընթացի կոդ	Դասընթացի անվանումը	Վերջնարդյունքներ
B90	Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ – 1	Մ10, Ը2, Ը5
B91	Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ – 2	Մ10, Ը2, Ը5
B01	Հայոց պատմության հիմնահարցեր – 1	Մ6,Մ10, Ը1, Ը5
B02	Հայոց պատմության հիմնահարցեր - 2	Մ6,Մ10, Ը1, Ը5
B74	Օտար լեզու -1	Ը3, Ը5
B75	Օտար լեզու -2	Ը3, Ը5
B46	Ռուսաց լեզու 1	Ը3, Ը5
B47	Ռուսաց լեզու 2	Ը3, Ը5
B44	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կիրառման հիմունքներ	Մ5,Մ7, Մ11, Ը5
B50	Արտակարգ իրավիճակներ և քաղաքացիական պաշտպանության հիմունքներ	Ը1, Ը4
B38	Էկոլոգիայի և բնապահպանության հիմունքներ	Մ6,Մ10, Ը4
B10	Փիլիսոփայության հիմունքներ	Մ10, Ը1, Ը4
B11	Ֆիզդաստիարակություն	Ը1, Ը4
B51	Տնտեսագիտության հիմունքներ	Մ10, Ը1, Ը4
B07	Իրավունքի հիմունքներ	Մ10, Ը1, Ը6
B11	Քաղաքագիտության հիմունքներ	Մ10, Ը1, Ը6
B35	Ռազմագիտության հիմունքներ	Ը1, Ը4
B13	Տրամաբանության հիմունքներ	Մ10, Ը1, Ը5
B12	Կրոնագիտության հիմունքներ	Մ10, Ը1, Ը4
B08	Բարոյագիտության հիմունքներ	Մ10, Ը1, Ը4
B03	Մշակութաբանության հիմունքներ	Մ10, Ը1, Ը4
B26	Ազգագրության հիմունքներ	Մ10, Ը1, Ը4
B40	Բնագիտության ժամանակակից հայեցակարգեր	Մ10, Մ11, Ը5
B152	Հոգեբանություն	Մ8, Մ10, Ը1
B149	Մանկավարժություն 1	Մ8, Մ9, Մ10, Մ13, Մ14, Ը1, Ը6
B150	Մանկավարժություն 2	Մ8, Մ9, Մ10, Մ13, Մ14, Ը1, Ը6

B148	Ներառական կրթություն	Մ8, Ը1, Ը6
B71	1-ին բուժօգնություն և երեխաների առողջության պահպանման հիմունքներ	Մ8, Ը4, Ը6
B64	Տեղեկատվական տեխնոլոգիաները մասնագիտական ոլորտում	Մ5, Մ11, Ը5
B65	Մաթեմատիկա	Մ7, Մ10, Ը5
B02	Երկրագիտություն 1	Մ1, Մ3, Մ5, Մ7, Մ8, Մ9, Մ10, Մ11, Մ12, Ը2, Ը3, Ը5
B02	Երկրագիտություն 2	Մ1, Մ3, Մ5, Մ7, Մ8, Մ9, Մ10, Մ11, Մ12, Ը2, Ը3, Ը5
B03	Երկրաբանություն 1	Մ1, Մ3, Մ5, Մ7, Մ8, Մ9, Մ10, Մ11, Մ12, Ը2, Ը3, Ը5
B03	Երկրաբանություն 2	Մ1, Մ3, Մ5, Մ7, Մ8, Մ9, Մ10, Մ11, Մ12, Ը2, Ը3, Ը5
B06	Տեղագրություն	Մ1, Մ2, Մ3, Մ4, Մ11, Մ12, Ը1, Ը5
B05	Հասարակական արտադրության հիմունքներ	Մ1, Մ6, Մ8, Մ10, Մ12, Ը5
B04	Հողերի աշխարհագրություն հողագիտության հիմունքներով	Մ1, Մ3, Մ7, Մ12, Ը2
B01	Տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն	Մ3, Մ4, Մ7, Մ9, Մ11, Մ12, Մ14, Ը1, Ը2
B08	Գեոմորֆոլոգիա	Մ1, Մ2, Մ3, Մ4, Մ5, Մ7, Մ11, Մ14, Ը2, Ը5
B10	Օդերևութաբանություն և կլիմայագիտություն	Մ1, Մ3, Մ5, Մ7, Մ8, Մ9, Մ10, Մ11, Մ12, Ը2, Ը3, Ը5
B11	Ընդհանուր ջրաբանություն	Մ1, Մ3, Մ5, Մ7, Մ8, Մ9, Մ10, Մ11, Մ12, Ը2, Ը3, Ը5
B12	Աշխարհագրության հետազոտման մեթոդներ	Մ3, Մ4, Մ7, Մ9, Մ11, Մ12, Մ14, Ը1, Ը5, Ը6
B15	Բնակչության աշխարհագրություն ժողովրդագրության հիմունքներով	Մ3, Մ4, Մ6, Մ10, Մ12, Մ14, Ը1, Ը4, Ը5
B13	Կենսաաշխարհագրություն	Մ1, Մ2, Մ3, Մ12, Ը2, Ը4, Ը5
B09	Քարտեզագրություն	Մ1, Մ2, Մ3, Մ4, Մ11, Մ12, Ը1, Ը5
B14	Լանդշաֆտագիտություն	Մ1, Մ3, Մ6, Մ7, Մ12, Ը2, Ը5
B18	Հնեաշխարհագրություն և մայրցամաքների ֆիզիկական աշխարհագրություն	Մ1, Մ3, Մ7, Մ10, Մ14 Ը2, Ը5
B20	Գեոէկոլոգիա	Մ1, Մ3, Մ6, Մ10, Մ14, Ը4, Ը5
B22	Արտասահմանայան երկրների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն 1	Մ3, Մ4, Մ9, Մ10, Մ11, Ը2, Ը5
B23	Արտասահմանայան երկրների սոցիալ-տնտեսական աշխարհագրություն 2	Մ3, Մ4, Մ9, Մ10, Մ11, Ը2, Ը5
B25	Հայաստանի ֆիզիկական աշխարհագրություն	Մ1, Մ7, Մ9, Մ10, Ը2, Ը5
B26	Հայաստանի տնտեսական և սոցիալական աշխարհագրություն	Մ3, Մ4, Մ10, Մ14, Ը4, Ը5
B21	Աշխարհագրության դասավանդման մեթոդիկա 1	Մ1, Մ8, Մ9, Մ13, Մ14, Ը6
B21	Աշխարհագրության դասավանդման մեթոդիկա 2	Մ1, Մ8, Մ9, Մ13, Մ14, Ը6
B19	Մայրցամաքների և օվկիանոսների ֆիզիկական աշխարհագրություն	Մ1, Մ3, Մ7, Մ10, Մ14 Ը2, Ը5
B31	Բնական աղետներ և պաշտպանության միջոցներ	Մ1, Մ3, Մ5, Մ10, Մ11, Ը2, Ը5

B30	Աշխարհագրական կանխատեսման հիմունքներ	Մ1, Մ6, Մ7, Մ8, Մ10, Ը1
B29	Աշխարհագրական մտքի զարգացման պատմություն	Մ1, Մ3, Մ6, Մ10, Մ12, Մ14, Ը5
B33	Քաղաքական աշխարհագրություն	Մ3, Մ9, Մ10, Մ11, Ը2, Ը5
B34	Հայաստանի պատմական աշխարհագրություն	Մ4, Մ10, Մ13, Մ14 Ը2, Ը4, Ը5
B27	ՀՀ ջրային ռեսուրսների օգտագործման և պահպանման հիմնահարցեր	Մ1, Մ7, Մ10, Մ12, Մ14, Ը2
B51	Աշխարհագրական ռեզիոնալագիտություն	Մ3, Մ4, Մ11, Մ12, Մ14, Ը2, Ը5
B54	Հարավային Կովկասի համալիր ռեզիոնալ աշխարհագրություն	Մ3, Մ4, Մ11, Ը2
B32	Ֆիզիկական աշխարհագրության շրջանացման հիմունքներ և ՀՀ լանդշաֆտներ	Մ1, Մ5, Մ7, Մ10, Մ12, Ը5
B55	ԱՀ տնտեսական աշխարհագրություն	Մ3, Մ4, Մ10, Մ14, Ը4, Ը5
B56	ԱՀ բնակավայրերի և բնակչության աշխարհագրություն	Մ3, Մ4, Մ10, Մ14, Ը4, Ը5
B57	ԱՀ ֆիզիկական աշխարհագրություն	Մ1, Մ7, Մ9, Մ10, Ը2, Ը5
B58	ԱՀ տարածքի բնական հուշարձաններ	Մ1, Մ3, Մ10, Մ11, Ը2, Ը5
B35	Լեռնային երկրների կիրառական աշխարհագրություն և ՀՀ բնական և պատմամշակութային հուշարձաններ	Մ1, Մ3, Մ10, Մ11, Ը2, Ը5
B48	Քաղաքակրթությունների աշխարհագրություն	Մ3, Մ6, Մ10, Ը1, Ը4
B46	Ռեկրեացիոն աշխարհագրություն	Մ3, Մ6, Մ14, Ը1, Ը4
B59	ՀՀ բնօգտագործման և բնապահպանության հիմնախնդիրները	Մ3, Մ4, Մ10, Մ14, Ը4, Ը5
B32	Հասարակական աշխարհագրության ներածություն	Մ1, Մ3, Մ4, Մ7, Մ10, Մ14, Ը1, Ը5
B47	Բժշկական աշխարհագրություն	Մ1, Մ3, Մ6, Մ10, Ը4,
B32	Կրթական հայրենագիտություն և տուրիզմ	Մ4, Մ6, Մ11, Մ12, Մ14, Ը4
B32	Տուրիզմի հմտություններ	Մ6, Մ12, Մ14, Ը3, Ը4
B106	Կուրսային աշխատանք 1/մասնագիտություն/	Մ7, Մ10, Մ11, Ը5
B107	Կուրսային աշխատանք 2/դասավանդման մեթոդիկա/	Մ7, Մ10, Մ11, Ը5
	Փորձուսուցում ուսումնա- դաշտային	Մ12, Մ14, Ը4
	Փորձուսուցում ուսումնա- դաշտային	Մ12, Մ14, Ը4
	Փորձուսուցում ուսումնական	Մ8, Մ9, Մ13, Մ14, Ը6
	Փորձուսուցում մանկավարժական (կիրառական)	Մ8, Մ9, Մ13, Մ14, Ը6
	Փորձուսուցում մանկավարժական (ամփոփիչ)	Մ8, Մ9, Մ13, Մ14, Ը6
	Ամփոփիչ ատեստավորում	